

Lausuma

Lausunto henkilötietojen käsittelystä rajojen uudelleen avaamisen yhteydessä covid-19-pandemian jälkeen

Hyväksytty 16. kesäkuuta 2020

Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut seuraavan lausuman:

1. Komission tiedonannossa, joka koskee kolmatta arviointia väliaikaisen rajoituksen soveltamisesta muuhun kuin välttämättömään matkustukseen EU:hun 11. kesäkuuta 2020 alkaen, pyydetään Schengen-valtioita ja Schengenin säännöstöön osallistuvia valtiota poistamaan sisäiset rajatarkastukset 15. kesäkuuta mennessä ja jatkamaan väliaikaisia rajoituksia muulle kuin välttämättömälle matkustukselle EU:hun 30. kesäkuuta 2020 asti. Tiedonannossa esitetään myös rajoitusten purkamista asteittain, mikä on linjassa Eurooppa-neuvoston 26. maaliskuuta 2020 hyväksymän yhteisen eurooppalaisen etenemissuunnitelman kanssa covid-19-rajoitusten purkamiseksi.
2. Tässä yhteydessä jotkin jäsenvaltiot aloittivat 15. kesäkuuta 2020 covid-19-pandemian torjumiseen käytettyjen toimien asteittaisen purkamisen, mukaan lukien rajoitukset henkilöiden vapaaseen liikkumiseen sisämarkkinoilla ja Schengen-alueella sekä kolmansien maiden kansalaisten kulkuun EU:n ulkorajojen läpi. Suunnitelmat poistaa asteittain toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on kontrolloida yksilöiden pääsyä ETA:n alueelle ja/tai matkustamista siellä. Samankaltaisia kansallisia toimenpiteitä ovat tehneet Euroopan tietosuojaneuvostoon kuuluvat ETA-/EFTA-jäsenvaltiot Schengenin säännöstöön osallistuvina valtioina.
3. Vaikka Euroopan tietosuojaneuvosto on täysin tietoinen perusoikeudesta terveyteen, mainitut toimenpiteet eivät missään tapauksessa saa murentaa yksilön perusoikeuksia ja -vapauksia eivätkä etenkään tietosuojaa. Tämä lausunto perustuu yritykseen löytää tasapaino perusoikeuksien ja meneillään olevan covid-19-pandemiatilanteen välille.
4. Rajojen aukaiseminen on osaltaan tehty mahdolliseksi rajoilla käsiteltävien erityyppisten henkilötietojen ansiosta. Yleisesti käsittelyn tarkoitus on torjua ja hallita pandemiaa pienentämällä riskitekijöitä tietyillä toimenpiteillä. Nykyiset jäsenvaltioiden kaavailemat tai käytössä olevat toimenpiteet sisältävät esimerkiksi covid-19-testauksen, terveydenhuollon ammattilaisen antama

todistus ja vapaaehtoisen kontaktien jäljityssovelluksen käyttö.¹ Useimmat toimenpiteet vaativat jonkin asteista henkilötietojen käsittelyä. Kerättyjen tietojen kategorioita voivat olla esimerkiksi yhteystiedot, terveystiedot ja sijaintitiedot.

5. Kuten Euroopan tietosuojaneuvosto on aiemmin todennut, tietosuoja ei hankaloita covid-19-pandemian vastaista taistelua. Yleinen tietosuoja-asetus on yhä voimassa ja mahdollistaa tehokkaan puuttumisen pandemiaan tavalla, joka samalla suojaa perusoikeuksia ja -vapauksia. Tietosuojalainsäädäntö, mukaan lukien asiaan sovellettava kansallinen lainsäädäntö, mahdollistavat jo sellaiset tietojenkäsittelytoimet, jotka ovat välttämättömiä covid-19 pandemian leviämisen torjumiseksi.
6. Euroopan tietosuojaneuvosto kehottaa tästä syystä jäsenvaltioita omaksumaankin yhteisen eurooppalaisen lähestymistavan päätettäessä tarvittavasta henkilötietojen käsittelystä, kun varmistetaan pandemian leviämisen riskin aleneminen kunnioittaen samalla yksilöiden perusoikeuksia ja vapauksia. Tarpeellisista toimenpiteistä päätettäessä jäsenvaltioiden täytyy kunnioittaa EU:n perusoikeuskirjan mukaisia perusoikeuksia yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan sekä yleisiä tietosuojasäännöksiä. Euroopan tietosuojaneuvosto painottaa, että henkilötietojen käsittely tässä yhteydessä tulee olla tarpeellista sekä oikeasuhtaista. Näiden periaatteiden valossa toimenpiteiden tulee perustua tieteelliseen näyttöön. Lisäksi Euroopan tietosuojaneuvosto muistuttaa, että henkilötietojen suojaaminen pitää varmistaa johdonmukaisesti kaikkialla EU-/ETA-alueella riippumatta siitä, missä rekisteröidyt ovat.
7. Euroopan tietosuojaneuvosto painottaa erityisesti sitä, että tietyt tietosuojalainsäädännön näkökohdat vaativat jäsenvaltioiden erityistä huomiota, kuten
  -) **lainmukaisuus, kohtuullisuus ja avoimuus.** Tietojenkäsittelyn päätettyjen toimenpiteiden mukaisesti täytyy olla rekisteröidyille avointa ja perustua asianmukaiselle oikeusperustalle noudattaen yleisen tietosuojalain 6 artiklaa sekä 9 artiklaa erityisiä tietokategorioita käsiteltäessä. Lisäksi asiaankuuluva ja asianmukainen tieto tulee antaa rekisteröidylle selkeällä ja helposti saatavilla olevalla tavalla.
  -) **Käyttötarkoitussidonnaisuus.** Käsittelyn tarkoitus tulee olla rajattu covid-19-pandemian torjumiseen, pandemian leviämisen estämiseen rajojen yli ja helpottamaan tarvittavaa terveydenhuoltoa. Tarkoitus tulee olla määritelty erikseen kullekin rekisterinpitäjälle ja käsittelyn toimenpiteelle.
  -) **Tietojen minimointi.** Jäsenvaltioiden tulee käsitellä ainoastaan tietoja, jotka ovat asianmukaisia, tarkkoja, olennaisia ja rajattu käsittelylle määritellyn tarkoituksen mukaisesti.
  -) **Säilytyksen rajoittaminen.** Jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että tietoja säilytetään vain lyhyen aikaa eikä missään tapauksessa pidempään kuin on tarpeen käsittelyn tarkoitusta varten.
  -) **Tietojen turvallisuus.** Jäsenvaltioiden tulee varmistaa asiaankuuluva turvallisuustaso toteuttamalla riskiarvioinnin perusteella asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet tietojen turvaamiseksi. Tällöin erittäin henkilökohtaisia tietoja, kuten terveys- ja

---

¹ Katso [Ohjeet 4/2020 sijaintitietojen käytöstä ja kontaktien jäljitysvälineistä covid-19-pandemian yhteydessä](#) ja lausunto kontaktien jäljityssovellusten yhteentoimivuuden vaikutuksesta tietosuojaan.

sijaintitietoja käsiteltäessä voidaan käyttää esimerkiksi pseudonymisoitua ja asiaankuuluvaa salaustasoa.

-) **Sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuoja sekä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi.** Jäsenvaltioiden tulee noudattaa sisäänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatteita sekä tarvittaessa tietosuojaa koskevaa vaikutustenarviointia².
  -) **Henkilökohtaisten tietojen jakaminen.** Henkilötietojen käsittelijöiden tulee käsitellä henkilötietoja vasta, kun tietojenkäsittelysopimus on tehty. Jäsenvaltioiden tulee tarvittaessa määritellä selkeästi rekisterinpitäjänä toimivan viranomaisen ja käsittelijän väliset vastuut sopimuksella, joka on yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan mukainen. Tietojen jakaminen toisille rekisterinpitäjille tulee tapahtua ainoastaan, jos sille on asiaankuuluva oikeusperusta.
  -) **Automatisoidut yksittäispäätökset.** Päätöksen sallia maahantulo ei tule perustua vain käytössä olevaan tekniikkaan. Tällaiseen päätökseen on sovellettava aina asianmukaisia suojatoimia, joihin tulee sisältyä erityinen informaatio rekisteröidylle sekä oikeus vaatia, että ihminen käsittelee tiedot, oikeus esittää kantansa, saada selvitys kyseisen arvioinnin jälkeen tehdystä päätöksestä ja riitauttaa päätös. Tällaista toimenpidettä ei saisi kohdistaa lapseen.
8. Lopuksi Euroopan tietosuojaneuvosto painottaa **toimivaltaisen kansallisen tietosuojaviranomaisen kuulemisen tärkeyttä jäsenvaltioiden käsitellessä henkilötietoja tässä yhteydessä**, jotta tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä sovelletaan oikealla tavalla.

Euroopan tietosuojaneuvosto

Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)

---

² Ks.: 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän [ohjeet tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista \(wp248rev.01\)](#), jonka Euroopan tietosuojaneuvosto on hyväksynyt.